

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียน
ด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข
และโรคอุบัติใหม่

จัดทำโดย นางชุลีกร ธนธิตกร
รหัส 15044

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวทางการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียน
ด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข
และโรคอุบัติใหม่

จัดทำโดย นางชุลีกร ธนธิติกร
รหัส 15044

หลักสูตรนักรับราชการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต ดร. จริย์วัฒน์ สันตะบุตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต ปัญญรักษ์ พูลทรัพย์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 37 เห็นพ้องที่จะเพิ่มความร่วมมือเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่และภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขในภูมิภาค โดยการจัดตั้งศูนย์อาเซียนด้านภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ (ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases: ACPHEED) ในการนี้ ญีปุ่นและออสเตรเลียได้ประกาศสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์ฯ ต่อมาที่ประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน ครั้งที่ 15 ตกลงให้ไทยเป็นที่ตั้งของสำนักเลขาธิการ (Secretariat Office) และศูนย์ด้านการตอบสนอง (Response) เวียดนาม เป็นที่ตั้งศูนย์ด้านการป้องกัน (Prevention) และ อินโดนีเซียเป็นที่ตั้งศูนย์ด้านการตรวจจับ (Detection) ปัจจุบันกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาในร่าง Establishment Agreement (EA) อย่างไรก็ตามในช่วงปลายปี พ.ศ. 2566 มีการประชุมออนไลน์ระหว่าง 3 ฝ่าย ได้ข้อสรุปว่า ประเทศที่ตั้งศูนย์ฯ สามารถส่งข้อเสนอโครงการฯ ให้ญี่ปุ่นและออสเตรเลียพิจารณา โดยไม่ต้องรอให้ EA แล้วเสร็จ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดโครงสร้างองค์กรของสำนักงานเลขาธิการฯ อัตรากำลังคน และการบริหารจัดการรวมทั้งการสร้างกลไกทำงานร่วมกับประเทศ ASEAN ประกอบการจัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการฯ ผลการศึกษาพบว่า ACPHEED ทั้ง 4 หน่วย ต้องประสานข้อมูลกัน ทั้งนี้ให้เป็นไปภายใต้กรอบแผนกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กำหนดกลไกการประสานและเชื่อมโยงการทำงานของแต่ละหน่วย (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการดำเนินงานที่ยั่งยืน (3) สร้างนวัตกรรมในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (4) พัฒนาศักยภาพบุคลากรของ ACPHEED และ (5) สร้างเครือข่ายเข้มแข็ง

นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นถึงประโยชน์พึงได้และความคุ้มค่าต่อเงินที่รัฐบาลให้การสนับสนุนปีละ 5 ล้านบาท อันได้แก่ (1) การใช้กลไกบัญชาการของสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ ประสานงานร่วมกันในการตอบโต้ ป้องกันและควบคุมโรคข้ามแดนอย่างทันท่วงที (2) สามารถเตรียมพร้อมด้านวัคซีน หรือเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ และยาที่เหมาะสมเพียงพอ (3) บุคลากรไทยจะได้รับการพัฒนาศักยภาพจากผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังนี้ (1) ต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีหลังจากมีการลงนามเห็นชอบ EA (2) สร้างความมั่นใจให้กับประเทศสมาชิกว่า ทุกประเทศจะสามารถใช้งบประมาณร่วมกันได้ มิใช่เฉพาะประเทศที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ต่างๆ เท่านั้น โดยจัดสรรงบประมาณแก่ทุกประเทศที่ยังไม่ได้ก่อตั้งศูนย์ EOC (Emergency Operation Center) เพราะหากขาด EOC ในประเทศใด จะทำให้การรายงานข้อมูลโรคไม่สมบูรณ์ นำไปสู่ความล่าช้าในการควบคุมภาวะฉุกเฉิน (3) ประชาสัมพันธ์ และสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน ทำให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงประโยชน์ในการจัดตั้ง ACPHEED กรณีมีเหตุฉุกเฉินประชาชนในอาเซียนจะได้ยินดีให้ความร่วมมือ และลดการต่อต้านในการดำเนินงาน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง “แนวทางการจัดตั้งสำนักงาน เลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่” เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.15) ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ การทำรายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากคณาจารย์ที่ปรึกษา ทรงคุณวุฒิ ทั้งสามท่าน กอปรด้วย เอกอัครราชทูต ดร. จริย์วัฒน์ สันตะบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เอกอัครราชทูต ปัญญ์รักษ์ พูลทรัพย์ และ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู ผู้เขียนจึง ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ นายแพทย์ พงศธร พอกเพิ่มดี รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ ธงชัย กิรติหัตถยากร อธิบดีกรมควบคุมโรค ตลอดจนผู้บริหารกรมควบคุมโรค ที่อนุญาต ให้ผู้เขียนได้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อการพัฒนาตนเองในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ นายแพทย์ จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์ รักษาการในตำแหน่งนายแพทย์ทรงคุณวุฒิ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่สนับสนุนทุกข้อมูลในการประกอบการศึกษาและชี้ช่องทางติดต่อเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม จนทำให้การศึกษามี ความสมบูรณ์ ครบถ้วนและตรงตามข้อเท็จจริง ตลอดจนขอขอบคุณทีมงานของสถาบันการต่างประเทศ เทเวศวงศ์วิโรปการทุกท่าน ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เขียนในทุกมิติ

ดร.พญ. ชุติกร ธนธิตกร

กันยายน 2567

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา	1
1.2 คำถามการศึกษา	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.4 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	6
บทที่ 2 การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและผลการศึกษา	8
2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา	8
2.2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา	9
2.3 สรุปผลการศึกษา	10
2.4 สรุปผล	15
บทที่ 3 ข้อเสนอ	20
3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	20
3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	21
บรรณานุกรม	22
ภาคผนวก	24
ประวัติผู้เขียน	36

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สาระการสัมภาษณ์ผู้ตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันให้มี การก่อตั้ง ACPHEED และ ที่ปรึกษาคณะทำงานจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการ ศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่
------------	---

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	สมรรถนะหลักและกลยุทธ์ของ ACPHEED	3
ภาพที่ 2	กรอบการวิเคราะห์ประเด็นศึกษา	10
ภาพที่ 3	องค์ประกอบของ ACPHEED	15
ภาพที่ 4	แนวทางการคัดเลือกผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ	16
ภาพที่ 5	ผังระบบรายงานข้อมูลกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่	18

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

การระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านสุขภาพและเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียน ทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งในการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยสุขภาพ โดยเฉพาะโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นอีกในอนาคต จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนด้านสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่ (ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases: ACPHEED) เพื่อเสริมสร้างขีดสมรรถนะของภูมิภาคอาเซียนในการเตรียมความพร้อมและตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ มีภารกิจที่สำคัญในการเสริมสร้างขีดสมรรถนะของภูมิภาคอาเซียนในการเตรียมความพร้อม การป้องกัน ตรวจจับ และตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ ACPHEED ได้ถูกออกแบบให้มีภารกิจและหน้าที่สอดคล้องกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations, 2005)¹ ในประเด็นการพัฒนาขีดสมรรถนะในการตรวจจับโรค (Detect) ประเมินและ รายงานสถานการณ์ (Assess and report) และตอบโต้ (Respond) ที่ทันการณ์เพื่อไม่ให้เกิดการระบาดของโรค คุกคามข้ามพรมแดน ซึ่งกฎอนามัยระหว่างประเทศนี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่องค์การอนามัยโลกและประเทศสมาชิกอาเซียนใช้ในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข และการระบาดของโรคติดต่อข้ามพรมแดน

ในสหภาพยุโรปมีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีภารกิจสอดคล้องกับ APHEED ได้แก่ European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)² เป็นหน่วยงานภายใต้ European Union (EU) โดยมีงบประมาณสนับสนุนจาก EU โดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์ระยะยาวของการจัดตั้งเพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมกันกับประเทศอื่นๆ ใน EU ภายใต้ European Neighborhood Policy (ENP) และกำหนดเครื่องมือและมาตรการต่าง ๆ ร่วมกันในการตอบโต้ ป้องกัน ควบคุมต่อภัยคุกคาม

¹ World Health organization (WHO), International health regulations (2005) 3rd ed., [Online], 2016, Available from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/246107/9789241580496-eng.pdf?sequence=1>.

² European Centre for Disease Prevention and Control, About ECDC, [Online], 2005, Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/en/about-ecdc>.

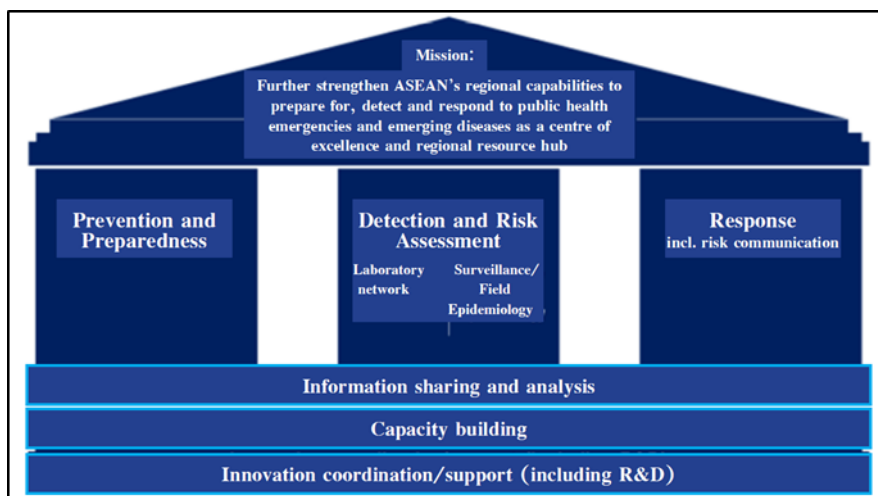
ทางสุขภาพข้ามแดนเพื่อให้นานาชาติประเทศสมาชิกนั้น กำหนดหรือยกระดับมาตรการรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายให้มีความสอดคล้องกับ EU standard ECDC ตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2547 เป็นการจัดตั้งหลังเกิดการระบาดของโรค SARs ในปี พ.ศ. 2546 ที่ทำให้นานาชาติในสหภาพยุโรปเริ่มเห็นความสำคัญของการป้องกันควบคุมโรคและการตอบโต้อย่างทันเหตุการณ์ของโรคอุบัติใหม่ ที่อาจส่งผลกระทบในวงกว้าง ECDC เริ่มมีการดำเนินงานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2548 ภายหลังจากจัดตั้งไม่นานมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก และด้วยกลไกของการดำเนินงานผ่าน ECDC ทำให้สามารถตอบโต้และควบคุมโรคไข้หวัดนกในภูมิภาคอย่างทันทั่วทั้งที่ ปัจจุบันที่ตั้งของศูนย์ถาวรอยู่ในประเทศสวีเดน เมื่อ 3 มีนาคม พ.ศ. 2561

จากความสำคัญดังกล่าว ภายหลังจากประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสของอาเซียนด้านการพัฒนาสาธารณสุข (Senior Officials' Meeting on Health and Development: SOMHD) เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้เห็นชอบให้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง ACPHEED โดยผลการศึกษาพบว่า มีความเป็นไปได้และมีความจำเป็นในการจัดตั้ง ACPHEED³ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2563-2564 ได้มีการจัดประชุม SOMHD สมัยพิเศษหลายครั้งเพื่อเลือกประเทศที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นที่ตั้งของศูนย์ ACPHEED โดยมีประเทศที่ต้องการเสนอเป็นที่ตั้งทั้งสิ้น 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม⁴ ทั้งนี้ประเทศไทยมีความโดดเด่นด้านความมั่นคงทางสุขภาพมากที่สุด เนื่องจากได้รับการจัดอันดับความมั่นคงทางสุขภาพอยู่ในอันดับที่ 6 จาก 195 ประเทศทั่วโลก และสามารถผ่านเกณฑ์ในการประเมินสำคัญ 8 ปัจจัย ได้แก่ (1) การสนับสนุนงบประมาณและกำลังคน (2) มาตรการความปลอดภัยทางสาธารณสุข (3) การแบ่งปันตัวอย่าง อาทิชีววัตถุและข้อมูล (4) การเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Talents) (5) สภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่น ความมั่นคงและความดึงดูด (6) ความสะดวกในการเดินทางระหว่างประเทศ (7) เครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่เดิม และ (8) ต้นทุน รายงานผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง ACPHEED จะมีภารกิจหลักในการเพิ่มขีดสมรรถนะหลักใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมและการป้องกัน (Prevention and preparedness) ด้านการประเมินความเสี่ยงและ

³ McKinsey & Company, "Feasibility study on the establishment of "ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases": feasibility study report." *ASEAN Magazine 2020* 2020 (3): 31.

⁴ ASEAN Secretariat. *Summary and ways forward*. Follow-up special video conference of ASEAN SOMHD on ACPHEED Host Country Selection; 2021 Sep 23; Jakarta, Indonesia. Jakarta: ASEAN Secretariat, 2021.

การตรวจจับเชื้อโรค (Detection and risk assessment) และด้านการตอบโต้รวมทั้งการสื่อสารความเสี่ยง (Response including risk communications) และมีกลยุทธ์การทำงานที่สำคัญดังภาพ

ภาพที่ 1 สมรรถนะหลักและกลยุทธ์ของ ACPHEED

การดำเนินการขอมติเพื่อเป็นประเทศที่ตั้งศูนย์ของประเทศไทยนั้น ไม่ได้มีมติที่เป็นเอกฉันท์ แม้จะได้รับเสียงข้างมากจาก 6 ประเทศสมาชิก เนื่องจากทางประเทศเวียดนามเองได้ใช้เหตุผลที่ประเทศเวียดนามยังไม่มีศูนย์อาเซียนในประเทศโดยหลักความเสมอภาคและการให้โอกาสจึงนำมาสู่การเจรจาเพื่อให้บรรลุข้อตกลงร่วมกัน ผู้แทนไทยได้เสนอให้มีศูนย์ ACPHEED หลัก (main center) ตั้งอยู่ในประเทศไทย และมีศูนย์ที่เจ้าภาพร่วม (co-host) ตั้งในประเทศอินโดนีเซียและเวียดนาม โดยทำหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ส่วนประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ สามารถเสนอตัวเป็นที่ตั้งศูนย์ย่อยในสาขาที่ประเทศมีความเข้มแข็ง โดยกำหนดให้มีข้อตกลงในการจัดตั้งศูนย์ (Establishment Agreement) 1 ฉบับ มีแผนงานและงบประมาณฉบับเดียว (single program of work and budget) มีผู้อำนวยการศูนย์ฯ และคณะกรรมการบริหารศูนย์คณะเดียว หากแต่ประเทศอินโดนีเซียและเวียดนามเสนอรูปแบบของศูนย์ฯ ที่แตกต่างจากไทย กำหนดให้ ACPHEED แบ่งเป็น 3 ศูนย์⁵ โดยแต่ละศูนย์ตั้งอยู่ในประเทศไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม โดยแต่ละศูนย์จะมีภารกิจหลักในการเพิ่มขีดสมรรถนะหลักในแต่ละด้านจาก 3 ด้านหลัก แม้ประเทศไทยจะแย้งเรื่องการดำเนินงานที่อาจขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ แต่ประเทศอินโดนีเซียได้โต้กลับประเด็นดังกล่าวว่า

⁵ ASEAN Secretariat. [Information paper on the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases \(ACPHEED\)](#). Final Special Video Conference of ASEAN SOMHD on the Host Country Selection for ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases; 2021 Oct 18; Jakarta, Indonesia. Jakarta: ASEAN Secretariat, 2021.

แม้จะแยกภารกิจในแต่ละด้านไว้ใน 3 ประเทศ จะไม่ก่อให้เกิดการทำงานที่แยกส่วน โดยได้อ้างอิงการทำงานของ Global Health Security Agenda (GHS) ที่มีการทำงานที่เน้นการขับเคลื่อนเฉพาะด้านในรูปแบบที่เป็น Action Package โดยประเทศสมาชิกสามารถอาสาเป็นประเทศขับเคลื่อนหลัก (lead country) ได้

จากจุดยืนของทั้งผู้แทนไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม พบว่า ไม่มีความยืดหยุ่น ก่อให้เกิดความล่าช้า ทำให้ประเทศญี่ปุ่นแสดงความผิดหวังต่อกระบวนการคัดเลือกดังกล่าว ทั้งนี้ประเทศญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทในการจัดตั้ง ACPHEED เพราะญี่ปุ่นมีบทบาทเป็นประเทศคู่เจรจาของอาเซียน ญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกที่ทำให้การสนับสนุนการจัดตั้ง ACPHEED จะเห็นได้จากการประชุมสุดยอดอาเซียนบวกสามว่าด้วยโรคโควิด 19 เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นได้เรียกร้องให้มีการยกระดับความร่วมมือในอาเซียนเพื่อให้มีการประสานงานและตอบโต้โรคโควิด19 ร่วมกันให้ดียิ่งขึ้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 23 นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นได้กล่าวถ้อยแถลงว่า ญี่ปุ่นพร้อมให้ความช่วยเหลือการจัดตั้งศูนย์ผ่าน Japan International Cooperation Agency (JICA) โดยจะสนับสนุนเงินจากกองทุน Japan ASEAN Integration Fund (JAIF) จำนวน 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมทั้งสนับสนุนการอบรมและส่งผู้เชี่ยวชาญของญี่ปุ่นมาสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ด้วย⁶ แม้ว่าญี่ปุ่นยืนยันว่าจะไม่แทรกแซงกระบวนการคัดเลือกประเทศที่ตั้ง ACPHEED แต่รัฐบาลญี่ปุ่นได้ส่งหนังสือไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียนเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเร่งกระบวนการดังกล่าวให้รวดเร็วยิ่งขึ้น หากมีความล่าช้ารัฐบาลญี่ปุ่นอาจจะไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณตามที่ได้แถลงไว้ นอกจากญี่ปุ่นแล้ว มีประเทศออสเตรเลียที่เป็นประเทศคู่เจรจา (dialogue partner) ของอาเซียน ได้แสดงความจำนงที่จะสนับสนุนการตั้งศูนย์ฯ เป็นเงินจำนวน 21 ล้านเหรียญออสเตรเลีย ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 และต่อมามีหลายประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ได้แจ้งความประสงค์ในการสนับสนุนศูนย์ฯ ทั้งในรูปแบบเงินและวิชาการ

งบประมาณพื้นฐานในการดำเนินงานของ ACPHEED จะอยู่ที่ปีละประมาณ 12-15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และหากให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดจะใช้งบประมาณ 28-33 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดยใน 5 ปีแรกของการจัดตั้ง ACPHEED จะต้องมีการตั้งบุคลากรประมาณ 14-17 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี สำหรับการก่อสร้างตึก ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น โดยควรจะมีบุคลากรประมาณ 70-80 คน ในระยะ 3 ปีแรก และภาพรวมควรจะมีบุคลากรทำงานใน ACPHEED ประมาณ 130-170 คน ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการต่างประเทศจึงได้

⁶ ASEAN Secretariat, Chairman's statement of the 23rd ASEAN-Japan Summit, [Online], 2020, Available from: <https://asean.org/wp-content/uploads/48-Final-Chairmans-Statement-of-the-23rd-ASEAN-Japan-Summit.pdf>.

จัดทำข้อเสนอกรอบวงเงินเพื่อการเจรจาต่อรองไม่เกินร้อยละ 20 ของงบประมาณพื้นฐานในการดำเนินงานของ ACPHEED ต่อปี และต้องไม่เกิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี จากงบประมาณดังกล่าวที่ไทยต้องใช้ในการขับเคลื่อนงานภายใต้ภารกิจศูนย์ ACPHEED⁷

สำหรับประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการที่ได้รับเลือกให้เป็นประเทศที่ตั้งของศูนย์ ACPHEED มีทั้งส่วนที่เห็นได้ชัดและเป็นรูปธรรม คือ จะได้รับงบประมาณในการดำเนินการและสามารถนำงบประมาณจำนวน 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มาใช้ เพื่อลดการใช้งบประมาณของประเทศได้อย่างชัดเจน ส่วนประโยชน์ที่ประเมินเป็นมูลค่าไม่ได้ ได้แก่ (1) การใช้กลไกบัญชาการของสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ ด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ประสานงานร่วมกันในการตอบโต้ ป้องกัน และควบคุมโรคข้ามแดน ภายใต้กฎอนามัยระหว่างประเทศสมาชิก เฉกเช่นเดียวกับสหภาพยุโรป จนก่อให้เกิดความมั่นคงทางสาธารณสุขได้ ประเทศไทยอาจได้รับการประเมินเลื่อนอันดับความมั่นคงทางสาธารณสุขจากอันดับที่ 6 เป็นอันดับที่ดีขึ้นได้ (2) ลดโอกาสการเกิดโรคระบาดในประเทศ เพราะสามารถควบคุมโรคและภัยสุขภาพใด ๆ ข้ามแดนจากประเทศสมาชิกด้วยการทราบข้อมูลการระบอบอย่างถูกต้องและทันที่จากประเทศใด ๆ ที่มีเหตุระบอบเกิดขึ้นก่อน มิใช่ผ่านการตรวจสอบข่าวกรอง (3) บุคลากรไทยจะได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมสารสนเทศ ข้อมูลและเทคโนโลยีการตรวจจับ และตอบโต้ต่อโรคอุบัติใหม่ที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

จึงเห็นควรว่าประเทศไทยต้องมีการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ ศูนย์อาเซียนว่าด้วยสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่สำหรับการป้องกันและเตรียมความพร้อม (ACPHEED for prevention and preparedness) ในประเทศเวียดนาม ศูนย์อาเซียนว่าด้วยสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่สำหรับการตรวจจับและประเมินความเสี่ยง (ACPHEED for response and communication) ในประเทศอินโดนีเซีย นำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพและการประสานงานที่รวดเร็วต่อการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้การมีสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ ยังมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินการจัดทำข้อเสนอและการลงนามภายใต้กรอบ EA เพื่อเสนอในที่ประชุมผู้นำระดับสูง ASEAN และคณะรัฐมนตรีต่อไป

⁷ มยุรี วิโนทัย, รัชกร แก้วเปรมกุล, วลัยพร พัทธนฤมล, สุรีย์วัลย์ ไทยประยูร และ วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, “ศูนย์อาเซียนด้านสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่: ข้อเสนอของประเทศไทย,” วารสารวิชาการสาธารณสุข 31, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2565).

1.2 คำถามการศึกษา

แนวทางการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบใด เพื่อให้มีความสอดคล้องกับ Establishment Agreement

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อกำหนดโครงสร้างองค์กรของสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ อัตรากำลังคน และการบริหารจัดการรวมทั้งกลไกการทำงานร่วมกับประเทศ ASEAN

1.4 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ

กลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันของการทำงานภายใต้ภารกิจหลักของ ACPHEED มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี⁸ ที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ประเด็นที่ 4 การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน และประเด็น 5 การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนา กลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม ฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นที่ 5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม ด้วยกลไกการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ จากยุทธศาสตร์ชาตินำมาสู่แผนแม่บทที่ 13 เรื่อง การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี แผนย่อยที่ 3.5 การพัฒนาและสร้างระบบรับมือและปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความรอบรู้สุขภาพเรื่องโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมากขึ้นโรคติดต่ออุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ ที่ประเทศไทยควรเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อม หมายถึง โรคติดต่ออันตราย ที่ได้ประกาศตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

⁸ คณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.senate.go.th/view/181/ยุทธศาสตร์ชาติ20ปี/TH-TH>.

ประกอบด้วย กาฬโรค ไข้ทรพิษ ไข้เลือดออก ไครเมียคองโก ไข้เวสต์ไนล์ ไข้เหลือง ไข้ลาสซา โรคติดเชื้อไวรัสฮิบาห์ โรคติดเชื้อไวรัสมาอีบวร์ก โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า โรคติดเชื้อไวรัสเฮนตรา โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงหรือโรคซาร์ส โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 และโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำหรือโรคติดต่ออันตราย มักเกิดการระบาดเป็นระยะ ๆ ทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงเศรษฐกิจและสังคม อย่างกว้างขวาง

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมการเฝ้าระวังและสร้างความพร้อมรับมือเพื่อยับยั้ง ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อเหล่านี้ให้กับประชากรทุกกลุ่ม โดยพัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัว จากความสอดคล้องดังกล่าวจึงต้องพัฒนาโครงสร้างระบบสาธารณสุข เครือข่ายเตือนภัย และเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ในการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคอุบัติใหม่ เพิ่มขีดความสามารถในการติดตาม วิเคราะห์และประเมินแนวโน้มโรคอุบัติใหม่ และสร้างความพร้อมของภาคีเครือข่ายในการรับมือกับภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ โดยควบคุมการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว รวมทั้งพัฒนาระบบการสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์โรคติดต่ออุบัติใหม่ภายในประเทศและต่างประเทศ

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและผลการศึกษา

2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา

จากการทบทวนเอกสารร่างเอกสารในการจัดตั้งศูนย์ ACPHEED EA ประกอบด้วยรายละเอียดใน 17 ข้อกำหนด ดังนี้

- 1) Establishment of the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases
- 2) Functions of the ACPHEED
- 3) Structure of the ACPHEED
- 4) Composition of the Governing Board
- 5) Functions of the Governing Board
- 6) Composition of the ACPHEED Secretariat
- 7) Functions of the ACPHEED Secretariat
- 8) Composition of the ACPHEED for Prevention and Preparedness, Detection and Risk Assessment, and Response
- 9) Functions of the ACPHEED for Prevention and Preparedness, Detection and Risk Assessment, and Response and the Respective Directors
- 10) Obligations of the Host Countries for the ACPHEED for Prevention and Preparedness, Detection and Risk Assessment, and Response, and the ACPHEED Secretariat
- 11) Partnership
- 12) Funding Arrangements
- 13) Legal Personality
- 14) Amendments
- 15) Review and Termination
- 16) Settlement of Disputes
- 17) Final Provisions

จากข้อตกลงดังกล่าวพบว่า ประเทศไทยซึ่งเป็นสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ มีบทบาทภายใต้ข้อกำหนดที่ 3 ว่าด้วยองค์ประกอบของ ACPHEED ข้อกำหนดที่ 4 ว่าด้วยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารภาครัฐของ ACPHEED ที่สำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนฯ มีบทบาทเป็นเลขานุการให้กับคณะกรรมการบริหารชุดนี้ด้วย ข้อกำหนดที่ 6 ว่าด้วยการกำหนดองค์ประกอบภายใต้สำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ ซึ่งกำหนดว่าผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการต้องมีตำแหน่งเป็นอธิบดีระดับกรม และเจ้าหน้าที่ภายในกรมที่สามารถทำงานตามบทบาทหน้าที่ได้ ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการบริหาร นอกจากนี้ยังกำหนดว่าในช่วง 2 ปีแรกที่เริ่มดำเนินการ เจ้าหน้าที่ในทุกตำแหน่งสามารถคัดเลือกจากประเทศไทย หากแต่หลังจากนั้นให้คัดเลือกบุคคลจากประเทศสมาชิก โดยให้คำนึงถึงความสามารถและความโปร่งใสเป็นที่ตั้ง ข้อกำหนดที่ 7 ว่าด้วยบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ ที่ต้องทำหน้าที่หลักในการประสานงานและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างศูนย์อื่น ๆ โดยสำนักงานเลขาธิการต้องทำงานร่วมกับศูนย์อื่น ๆ ให้ได้ผลลัพธ์ของแต่ละศูนย์ ในส่วนของขอบเขตการดำเนินงาน กฎระเบียบในการทำงาน แผนยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน 2 ปี การวางแผนด้านงบประมาณ ทำงานร่วมกับผู้อำนวยการของแต่ละศูนย์เพื่อการพัฒนา ติดตามและประเมินผล และรายงานต่อคณะกรรมการบริหารของ ACPHEED นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการทำงานประสานงานกับหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานที่ให้ทุน

จากอำนาจหน้าที่ตามข้อกำหนดต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพื่อจัดทำแนวทางการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสนับสนุนข้อมูลนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางดังกล่าว นำไปสู่รูปแบบการทำงานร่วมกับ ASEAN และประเทศสมาชิกตามข้อกำหนดใน EA ต่อไป

2.2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา

จากภูมิหลังโดยย่อ ปัจจุบันการจัดตั้งศูนย์ ACPHEED เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2565 ที่เกาะบาห์ลี ได้ข้อสรุปว่า

1) ไทย เป็นที่ตั้งของสำนักเลขาธิการ (Secretariat Office) และศูนย์ ACPHEED การตอบสนอง (Response)

2) เวียดนาม เป็นที่ตั้งศูนย์ ACPHEED ดำเนินการป้องกัน (Prevention)

3) อินโดนีเซีย เป็นที่ตั้งศูนย์ ACPHEED ดำเนินการตรวจจับ (Detection)

การทบทวนทางเอกสารพบว่า การเจรจาร่าง EA ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2565 ในช่วงแรก ประเทศที่ตั้งศูนย์ฯ ต่าง ๆ มีความเห็นต่างกันในเรื่องของอำนาจและภารกิจรับผิดชอบของสำนักเลขาธิการ ACPHEED ในเรื่องความครอบคลุมการดำเนินงานของศูนย์ฯ ทั้ง 3 แห่ง หรือมีภารกิจสนับสนุนเท่านั้น และเรื่องโครงสร้างและขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร ทำให้ร่างการพิจารณา EA

ยังไม่สิ้นสุด หากแต่ปลายปี พ.ศ. 2566 ได้มีการประชุมจากทั้ง 3 ศูนย์ และสรุปว่า ให้ส่งข้อเสนอโครงการต่อประเทศญี่ปุ่นและออสเตรเลียพิจารณา โดยไม่ต้องรอ EA แล้วเสร็จ ปัจจุบัน ไทย (โดยกระทรวงสาธารณสุข) อยู่ในระหว่างการจัดทำข้อเสนอโครงการต่อออสเตรเลียและญี่ปุ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนในการเตรียมการจัดตั้งสำนักเลขาธิการ ACPHEED และศูนย์ ACPHEED for Response ตามลำดับ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารภายใต้คณะทำงานจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ ที่มีรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน ประกอบด้วย คณะที่ปรึกษา คณะทำงาน เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันให้มีการก่อตั้ง ACPHEED ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ประเด็นศึกษาดังภาพ

ภาพที่ 2 กรอบการวิเคราะห์ประเด็นศึกษา

2.3 สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารภายใต้คณะทำงานจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันให้มีการก่อตั้ง ACPHEED ดังนี้

ตารางที่ 1 สารระการสัมภาษณ์ผู้ตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันให้มีการก่อตั้ง ACPHEED และที่ปรึกษาคณะทำงานจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่

คำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำตอบ
ท่านเห็นว่าผลดีของการจัดตั้งสำนักเลขาธิการ ACPHEED ในประเทศไทยคืออะไร	ท่านที่ 1	การที่ประเทศไทยเป็นสำนักเลขาธิการและมีผลการดำเนินงานที่ตึนั้นจะทำให้ development partner ให้ความสนใจและสามารถขอ funding ในอนาคตได้ เพราะประเทศเราจะมีเครดิต เหมือนหลายๆ โครงการที่ผ่านมา และเป็นการดึงดูด donor รายใหม่เข้ามารู้จักประเทศไทยได้มากขึ้น และให้การสนับสนุนประเทศไทยมากขึ้น เพราะเกิดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทย เพราะสามารถดำเนินงานได้จริง ทั้งที่ต้องมีการประสานหลายประเทศ
	ท่านที่ 2	<u>ประเด็นแรก</u> การพัฒนาด้านบุคลากรมีความโดดเด่น เพราะในระยะแรกที่ประเทศไทยเป็น host country จำให้เราสามารถพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้อย่างเต็มที่ <u>ประเด็นที่สอง</u> ประเทศไทยจะสามารถสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายได้มากขึ้น <u>ประเด็นที่สาม</u> ไทยจะสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ก่อนประเทศอื่น เพราะงบประมาณจากผู้ให้ทุนจะเข้าสู่สำนักเลขาธิการก่อน จะทำให้ไทยได้เห็นช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินได้มาก <u>ประเด็นที่สี่</u> เกิดการพัฒนาด้าน infrastructure ด้านโครงสร้างสิ่งก่อสร้าง เพราะประเทศให้ทุนนั้น ให้การตกลงเรื่องการสร้างสิ่งปลูกสร้างเพื่อเป็นสำนักงาน แต่ไทยนั้นมีตึกและอาคารที่มีความเหมาะสมในการเป็นที่ตั้ง จึงสามารถใช้งบประมาณดังกล่าวในการจัดซื้อสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการบริหารงานได้
	ท่านที่ 3	<u>ประเด็นแรก</u> การที่สำนักเลขาธิการ ACPHEED ตั้งอยู่ในประเทศไทยจะทำให้เราได้เปรียบด้าน Geopolitics <u>ประเด็นที่สอง</u> ประเทศไทยจะสามารถสร้างความเข้มแข็งจากผลงานของการขับเคลื่อน ACPHEED ทำให้เราได้รับการยอมรับให้เป็นประเทศ 1 ใน 3 ของโลกด้านความมั่นคงทางสุขภาพในอนาคตได้

คำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำตอบ
<p>ในมุมมองของท่าน ภาพอนาคตในการทำงานของสำนักเลขาธิการ ACPHEED ควรเป็นอย่างไร</p>	<p>ท่านที่ 1</p>	<p><u>ประเด็นแรก</u> ต้องการให้เห็นข้อดีของการที่ศูนย์ต่างๆ ตั้งอยู่ในแต่ละประเทศ แม้ว่าหากทุกศูนย์จัดตั้งในประเทศใดประเทศหนึ่งอาจง่ายต่อการบริหารจัดการ แต่จะไม่สามารถควบคุมเรื่องความเสี่ยงบางประการได้ เช่น การเกิดภัยธรรมชาติ หรือการเกิดโรคระบาดในประเทศที่มีศูนย์ทุกศูนย์รวมกันในประเทศเดียวได้ การแยกศูนย์ยังสามารถดำเนินการในส่วนภารกิจของตนต่อไปได้โดยไม่สะดุด</p> <p><u>ประเด็นที่สอง</u> สำนักเลขาธิการมีบทบาทสำคัญในสรุปข้อมูลการดำเนินงานของ ACPHEED และ developer partner ผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณเห็นว่า กลุ่มประเทศอาเซียนมีความสำคัญต่อความมั่นคงของโลก หากสามารถควบคุมเรื่องการระบาดในแถบประเทศนี้ได้ จะส่งผลดีต่อการควบคุมการระบาดในวงกว้าง จึงต้องการสนับสนุนงบประมาณให้ดำเนินงานเรื่อง ACPHEED ให้ลุล่วง ดังนั้นการเป็น coordinator ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี</p>
	<p>ท่านที่ 2</p>	<p>การทำงานของสำนักงานเลขาธิการต้องอยู่ภายใต้คณะกรรมการบริหารของ ACPHEED เพราะเมื่อครั้งที่ไทยเจรจาให้สำนักงานเลขาธิการมีอำนาจในการรวบรวมข้อมูล และมาตรการจากประเทศที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ต่างๆ ภายใต้ ACPHEED นั้น ไม่ให้การตกลง</p>
	<p>ท่านที่ 3</p>	<p>การทำงานแบบบูรณาการ 3 ศูนย์ในแต่ละประเทศมีความสำคัญ แต่อย่างไรก็ดี การที่ไทยได้เป็นที่ตั้งของสำนักเลขาธิการนั้น มีความสำคัญมาก เนื่องจากการทำงานของสำนักเลขาธิการในอนาคต จะเป็นศูนย์กลางของการประสานงานระหว่างคณะกรรมการบริหาร และ ศูนย์อื่นๆ ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่า จะเป็นหน่วยที่มีข้อมูล เป็นหน่วยที่ต้องทำการวางแผนงานในอนาคต และรวบรวมบุคลากรผู้เชี่ยวชาญจาก develop partner เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในประเทศของเราได้</p>
<p>ท่านเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญของสำนักเลขาธิการ ACPHEED</p>	<p>ท่านที่ 1</p>	<p><u>ประเด็นแรก</u> ขนาดขององค์กรเลขาธิการไม่ควรขนาดใหญ่เกินไป จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่ควรเกิน 60 คน เพราะจะทำให้เปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ และเห็นว่าภาครัฐที่มีงานประจำไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานเองทั้งหมด เนื่องจากภารกิจประจำมีมากอยู่แล้ว จะทำให้งานของเลขาธิการไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร และในอนาคตนั้น</p>

คำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำตอบ
มีอะไรบ้าง		<p>สำนักเลขาธิการไม่ได้จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่เฉพาะประเทศไทย ดังนั้นรูปแบบองค์ประกอบในการทำงานควรมีการสรรหาจากภาคเอกชนมาสมทบ</p> <p><u>ประเด็นที่สอง</u> บุคคลที่เป็นระดับ Executive director ควรเป็นผู้มีประสบการณ์เป็น policy maker ที่สามารถสื่อสารกับผู้นำระดับประเทศได้ดี ซึ่งอาจต้องสรรหาจากภาคเอกชนที่มีความสามารถเรื่องการบริหารจัดการและมีเวลาทุ่มเทต่อภาระงานด้านเดียวดีกว่าจากทางภาครัฐ</p>
	ท่านที่ 2	<p><u>ประเด็นแรก</u> ในช่วงก่อนที่จะมีการเจรจาตกลงตาม EA อย่างเป็นทางการ การทำงานของสำนักงานเลขาธิการ ควรอยู่ภายใต้การทำงานของบุคลากรภาครัฐ และเห็นว่าเน้นเรื่องการบริหารจัดการที่อาจต้องมีหลายหน่วยงานภายใต้กระทรวงสาธารณสุขเข้ามาเกี่ยวข้องหลายกรม สำนักงานปลัดกระทรวงจึงควรมีบทบาทเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นหลัก หากพ้นช่วงแรกและ EA สามารถเจรจาตกลงได้แล้วนั้น สามารถกำหนดบุคคลจากภายนอกทั้งใน หรือต่างประเทศ ภาวนได้คุณสมบัติที่ทางคณะกรรมการบริหารเห็นชอบให้ทำการบริหารสำนักงานเลขาธิการได้</p> <p><u>ประเด็นที่สอง</u> จัดทำ joint action plan เพื่อให้ vender สามารถคำนวณต้นทุนในการบริหารจัดการทางการเงินได้</p>
	ท่านที่ 3	<p><u>ประเด็นแรก</u> ในอนาคตสำนักเลขาธิการจะมี Director ที่มาจากการคัดสรร โดยระบุคุณสมบัติสำคัญจากมติของ คณะกรรมการบริหารที่จะมีประเทศสมาชิกให้ความเห็นชอบ แต่ในช่วง 2 ปีแรกนั้น ในฐานะที่ไทยเป็น host country จะมีการใช้ศักยภาพของหน่วยงานจากต่างประเทศที่มีความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ACPHEED วาระการดำรงตำแหน่งควรมีความสอดคล้องกับหน่วยงาน ASEAN อื่นที่ตั้งขึ้นก่อนหน้านี้</p> <p><u>ประเด็นที่สอง</u> องค์ประกอบที่เป็นรายละเอียดจะคล้ายกับหน่วยงานใน ASEAN อื่นๆ และด้านแผนการดำเนินงานแนะนำให้ลองศึกษาเพิ่มเติมในจุดนี้ได้จากตัวอย่างของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น European CDC หรือ Africa CDC ที่ได้มีการดำเนินงานมาก่อนหน้านี้</p>

คำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์	คำตอบ
ท่านคิดว่าควรมีการวางแผนเรื่องงบประมาณในการดำเนินงานในอนาคตอย่างไร	ท่านที่ 1	การบริหารคน ที่จะจัดสรรเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ของสำนักเลขาธิการนั้น หากไม่เกิน 60 คน เปรียบเทียบกับหน่วยงานทางภาครัฐที่มีขนาดใกล้เคียงกัน จะมีการจัดสรรงบประมาณที่ปีละไม่เกิน 10 ล้านบาทไทย ซึ่งเห็นได้จากงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากทางญี่ปุ่นและออสเตรเลียราว 70 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ มีจำนวนเพียงพอหากมีการจัดสรรจากคณะกรรมการบริหารอย่างเหมาะสม และสำนักเลขาธิการควรจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลจากผลการดำเนินการของ ACPHEED อย่างเหมาะสม เพื่อเสนอต่อผู้ให้ทุนรายอื่น ต่อไป
	ท่านที่ 2	ในช่วงแรกของการดำเนินการนั้นยังสามารถใช้เงินสนับสนุนจากประเทศ development partner ได้ และหลังจากที่ประเทศไทยเสนอเป็นประเทศที่ตั้งของสำนักงานเลขาธิการนั้น ทางรัฐบาลต้องมีการรับรองผ่านมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การสนับสนุนเงินในการดำเนินการ ไม่เกิน 10 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี และขณะนี้มิติได้รับการรับรองและสามารถบริหารจัดการโดยการใช้งบประมาณได้ในขณะที่ไทยยังเป็นที่ตั้งของทั้ง 2 ศูนย์ภายใต้ ACPHEED
	ท่านที่ 3	<u>ประเด็นแรก</u> มีการรับรองผ่านมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การสนับสนุนเงินในการดำเนินการ ไม่เกิน 10 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ดังนั้นควรแบ่งงบประมาณดังกล่าว ให้กับทั้ง 2 ศูนย์ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยขณะนี้ <u>ประเด็นที่สอง</u> ขณะนี้ ACPHEED ได้รับเงินสนับสนุนมากพอสมควร จาก Development partner เงินดังกล่าวขณะนี้สามารถใช้ในการบริหารจัดการได้แล้วในปัจจุบัน หากการเจรจาเรื่อง EA แล้วเสร็จ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลักดันให้มีการก่อตั้ง ACPHEED และที่ปรึกษาคณะทำงานจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ พบประเด็นที่มีความสอดคล้องกันถึงผลดีของการจัดตั้งสำนักเลขาธิการ ACPHEED ในประเทศไทยว่า จะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประเทศไทยในระดับสากลและสามารถนำไปสู่การขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของภาพอนาคตของ ACPHEED ทุกท่านมีประเด็นสอดคล้องและเห็นว่า การทำงานแบบมีการสอดประสานภายใต้การสั่งการของคณะกรรมการบริหารของ ACPHEED จะทำให้ลด

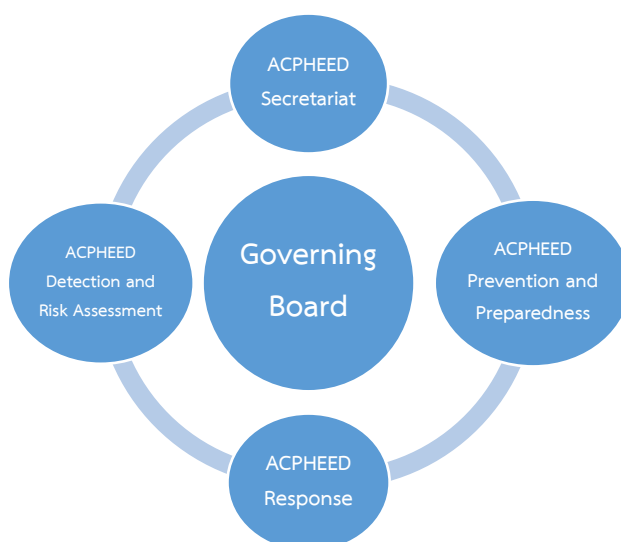
ความขัดแย้งระหว่างแต่ละศูนย์ได้ มีประเด็นที่เห็นต่างกันในเรื่องภาพอนาคต คือ การทำงานในภายภาคหน้ายังไม่ชัดเจนว่า บุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มาจากภาครัฐหรือภาคเอกชน บางส่วนเห็นว่า ควรมาจากภาครัฐในช่วงแรก แต่บางส่วนเห็นว่า ควรมาจากภาคเอกชนตั้งแต่เริ่มต้น มุมมองด้านองค์ประกอบที่สำคัญของสำนักเลขาธิการ ACPHEED นั้นทุกท่านเห็นสอดคล้องกันในเรื่อง คุณสมบัติของผู้อำนวยการว่า ต้องกำหนดโดยคณะกรรมการบริหาร ACPHEED ที่จะมีตัวแทนมาจากทุกประเทศ แต่จะมีประเด็นเสริมเรื่องคุณสมบัติว่า ควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและมีทักษะการสื่อสารให้ผู้บริหารที่เป็นตัวแทนที่มาจากหลายประเทศมีความเข้าใจร่วมกันได้

ส่วนด้านแผนการดำเนินงานทุกท่านเห็นว่า ควรมีการจัดทำ joint action plan โดยสำนักงานเลขาธิการเป็นผู้เสนอต่อคณะกรรมการบริหาร และมีประเด็นเสริมจากบางท่านเรื่องการศึกษเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการดำเนินงาน อาจมีรูปแบบคล้ายคลึงกับ European CDC หรือ Africa CDC ที่มีศูนย์แยกอยู่คนละประเทศคล้ายกับ ACPHEED

สุดท้ายด้านงบประมาณ ความเห็นที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านมีความสอดคล้องกันว่า มีความมั่นคงด้านงบประมาณในการดำเนินการสูง เนื่องจากเงินที่ให้การสนับสนุนมีอยู่เป็นประจำและมีจำนวนเพียงพอต่อการบริหารงานในอนาคต

2.4 สรุปผล

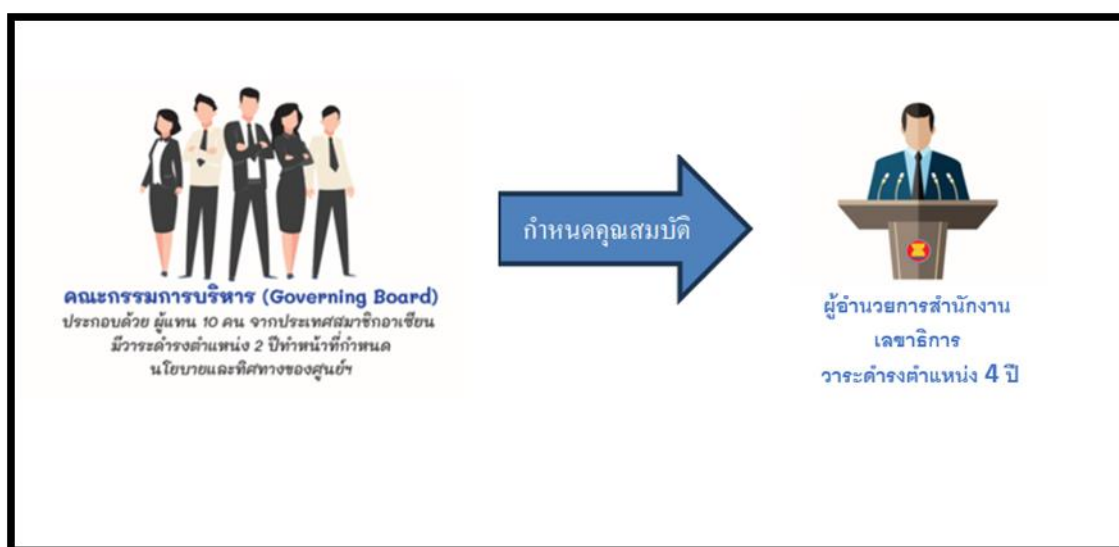
จากสาระการสัมภาษณ์และการทบทวนทางเอกสาร มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการทำ content analysis เพื่อตอบคำถามของรายงานการศึกษาส่วนบุคคลครั้งนี้ และใช้ในการกำหนดแนวทางการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์ฯ ว่า ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบใด เพื่อให้มีความสอดคล้องกับ EA ได้ผลการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของ ACPHEED

องค์ประกอบของสำนักงานเลขาธิการ ACPHEED

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นถึง ACPHEED ทั้ง 4 ศูนย์ ที่ต้องประสานข้อมูลร่วมกัน ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการบริหาร ในส่วนขององค์ประกอบของแต่ละศูนย์จะสามารถกำหนดคณะทำงานและรูปแบบการทำงานที่มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศตนเอง ทั้งนี้ในส่วนของสำนักงานเลขาธิการซึ่งขณะนี้ตั้งอยู่ในประเทศไทย มีการใช้รูปแบบองค์ประกอบตามศูนย์ (ASEAN Center for Active Aging and Innovation: ACAI)⁹ ให้เสนอคุณสมบัติของผู้อำนวยการศูนย์ที่ได้รับความเห็นชอบจากกรรมการภายใต้คณะกรรมการบริหารจากแต่ละประเทศ (Governing Board) ซึ่งสามารถคัดเลือกจากผู้มีคุณสมบัติภายในประเทศหรือต่างประเทศก็ได้ วาระของการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำนวนไม่ควรเกิน 60 คน

ภาพที่ 4 แนวทางการคัดเลือกผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ

บุคลากรตำแหน่งสำคัญในสำนักงานเลขาธิการ ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการ จำนวน 1 ตำแหน่ง กำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกแบบโปร่งใส โดยคณะกรรมการบริหาร ACPHEED ทำหน้าที่ผู้อำนวยการในการบริหารจัดการ และกำกับแผนงานการดำเนินงาน รวมทั้งบริหารงบประมาณและทรัพย์สินของสำนักงานเลขาธิการ เพื่อให้บรรลุพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และไม่เกิน 2 วาระติดกัน

⁹ ASEAN Center for Active Aging and Innovation (ACAI), Agreement on the establishment, [Online], 2020, Available from: <https://treaty.kemlu.go.id/apisearch/pdf?filename=ASEAN-2020-0454.pdf>.

2) รองผู้อำนวยการ 2 ตำแหน่ง แต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหาร ACPHEED ซึ่งทำหน้าที่เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ดูแลติดตามสถานการณ์ภาวะฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่ ส่วนรองผู้อำนวยการด้านบริหาร ทำหน้าที่ดูแลด้านการบริหารทั่วไป การเงิน ประสานงานศูนย์อื่น ๆ และประเทศสมาชิก

3) ผู้เชี่ยวชาญที่ส่งมาจากประเทศสมาชิก และ development partner ผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำหน้าที่ในการประเมินสถานการณ์ และพัฒนาศักยภาพ ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่บุคลากรที่ทำงานเชื่อมโยงกับ ACPHEED

4) เจ้าหน้าที่ แบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านวิชาการและเทคนิค กับเจ้าหน้าที่ส่วนงานบริหาร รวมจำนวนไม่เกิน 60 คน

หน้าที่และบทบาทของสำนักงานเลขาธิการ ACPHEED

จากการทบทวนร่างข้อตกลงในการจัดตั้ง ACPHEED และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซียและประเทศเวียดนามนั้น สรุปได้ว่า สำนักงานเลขาธิการของ ACPHEED จะต้องทำหน้าที่ดังนี้

1) ประสานความร่วมมือในการทำงานระหว่างแต่ละศูนย์ เพื่อกำหนดขอบเขตการทำงาน กฎและมาตรการในการทำงาน วางแผนกลยุทธ์และแผนงบประมาณ เพื่อเสนอแก่คณะกรรมการบริหาร

2) ประสานการทำงานร่วมกับผู้อำนวยการของแต่ละศูนย์ ในการติดตามและประเมินการทำงานของแต่ละศูนย์ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการสม่ำเสมอ

3) จัดให้มีการประเมินอย่างเป็นระบบและมีการรายงานผลการดำเนินงานจากแต่ละศูนย์ เพื่อรายงานไปยังคณะกรรมการบริหาร

4) เป็นเลขานุการการดำเนินงานภายใต้การสั่งการของคณะกรรมการบริหาร

5) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างเหมาะสม

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร

กรอบแผนกลยุทธ์เพื่อการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการ

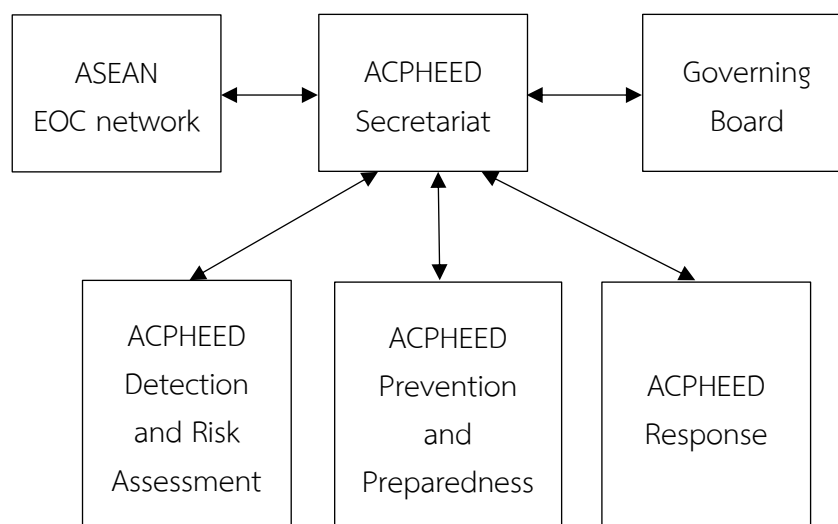
จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการประมวลแผนการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขของอาเซียน¹⁰ สามารถสรุปกลยุทธ์ได้ทั้งสิ้น 5 กลยุทธ์

¹⁰ ASEAN, [Asean Strategic Framework for Public Health Emergencies](https://asean.org/wp-content/uploads/2020/11/4-ASEAN-Strategic-Framework-on-PHE_Final.pdf), [Online], 2020, Available from: https://asean.org/wp-content/uploads/2020/11/4-ASEAN-Strategic-Framework-on-PHE_Final.pdf.

กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดกลไกการประสานและเชื่อมโยงการทำงานของแต่ละศูนย์

ภายใต้กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การสร้างระบบการรายงานข้อมูลที่มีความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

ผลผลิตที่ได้จากกลยุทธ์ที่ 1 คือ กลไกการทำงานที่เป็นรูปแบบ โดยข้อมูลจะเชื่อมต่อและแจ้งภาวะฉุกเฉินผ่านทาง EOC network มายังจุดรับแจ้งเพื่อประสานงานของ ACPHEED ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการ จากนั้นสำนักงานเลขาธิการแจ้งไปยังคณะกรรมการบริหาร เพื่อการสั่งการ และประสานต่อเนื่องไปยังอีก 3 ศูนย์ ให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และประสานขอข้อมูลเพื่อความแม่นยำในการบริหารจัดการในภาพรวม

ภาพที่ 5 ผังระบบรายงานข้อมูลกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการดำเนินงานที่ยั่งยืน

โครงสร้างพื้นฐานของสำนักงานเลขาธิการ ควรจะต้องประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย ทิศทางและพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการ เพื่อกำหนดเป้าหมายที่สำคัญร่วมกัน กำหนดจุดประสานงานข้ามประเทศที่มีความชัดเจน และมีการติดตามประเมินผลทุก 2 ปี

ผลผลิตที่ได้จากกลยุทธ์ที่ 2 คือ (1) นโยบายและทิศทางที่ใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการ (2) พันธกิจและเป้าหมายของการดำเนินงาน (3) ฝ่ายรับแจ้งเหตุฉุกเฉินและประสานงาน (4) แผนการติดตามประเมินผล

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างนวัตกรรมในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างกลยุทธ์สำคัญด้านการสร้างนวัตกรรมเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของ ACPHEED เป็นอย่างมาก เพื่อใช้ในการติดตามสภาพคงคลังของ

เครื่องมือ และเวชภัณฑ์ที่มีความจำเป็นในกระบวนการตอบโต้ทางภาวะฉุกเฉิน ตรวจสอบความพร้อมของแต่ละศูนย์ สร้างนวัตกรรมในการขนส่งที่มีความทันสมัย ทันทีทันใด และทันเหตุการณ์ สร้างแนวทางปฏิบัติที่มีความสอดคล้องและยืดหยุ่นอย่างเหมาะสมของทั้ง 3 ศูนย์ ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

ผลผลิตของกลยุทธ์ที่ 3 คือ (1) โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการติดตามสภาพคลังของเครื่องมือ เวชภัณฑ์ที่มีความจำเป็นในกระบวนการตอบโต้ทางภาวะฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่ (2) แนวทางปฏิบัติในการใช้โปรแกรม (3) ฐานข้อมูลและ website งานวิชาการรวมถึงกิจกรรมของ ACPHEED

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาศักยภาพบุคลากรของ ACPHEED

ใช้กลยุทธ์สำคัญโดยการถ่ายทอดผ่านผู้เชี่ยวชาญจาก Development partner และหน่วยงานเครือข่าย ไปยังประเทศสมาชิก ทั้งในและต่างประเทศ ให้มีความรู้การตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน สร้างองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวังป้องกันโรค การประเมินความเสี่ยง การรายงานโรคและภัยทางสุขภาพ กำหนดการซ้อมแผนร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก อาจกำหนดเป็น tabletop exercised/ scenario-based drill/การฝึกภาคสนาม ภายหลังการเกิดเหตุการณ์สำคัญในแต่ละครั้ง ต้องกำหนดให้มีการจัดทำ intra-action review และ after-action review เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดแข็งต่าง ๆ ของแต่ละมาตรการที่ใช้ในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ และกำหนดแผนฟื้นฟูหลังเกิดเหตุอย่างเหมาะสม

ผลผลิตของกลยุทธ์ที่ 4 คือ (1) บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการมีศักยภาพมีความรู้การตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน สามารถประเมินความเสี่ยง รายงานโรคและภัยทางสุขภาพได้ (2) แผนการซ้อมภาคสนามร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างเครือข่ายเข้มแข็ง

สำนักงานเลขาธิการมีหน้าที่หลักในการติดต่อประสานงาน สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อเครือข่าย เพื่อขยายผลงานไปสู่วงกว้างทำให้ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิตของกลยุทธ์ที่ 5 คือ เครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง ประกอบด้วยเครือข่ายทางด้านวิชาการ และเครือข่ายที่พร้อมให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่มีการดำเนินงานสอดคล้องกัน ได้แก่ European CDC และ African CDC

บทที่ 3

ข้อเสนอ

3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้กรอบข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ตามร่าง EA ในด้านโครงสร้างองค์กร อัตรากำลังคน กลยุทธ์ในการดำเนินงาน และระบบบริหารจัดการรวมทั้งรูปแบบการทำงานร่วมกับศูนย์อื่นของ ACPHEED และประเทศสมาชิก แต่การดำเนินการตามกรอบข้อเสนอนี้ได้นั้น ต้องมีการผลักดันผ่านประเทศสมาชิกให้ยอมรับใน EA โดยเร็วที่สุด จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการทำงานที่สามารถแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของศูนย์ ACPHEED ต่อภูมิภาคสามารถจัดโครงสร้างของระบบบรรณาภิบาลของศูนย์ ที่มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจต่อการดำเนินงานภายใต้การเพิ่มขีดสมรรถนะหลัก ได้แก่ การเตรียมความพร้อมและการป้องกัน (Prevention and preparedness) การประเมินความเสี่ยงและการตรวจจับเชื้อโรค (Detection and risk assessment) และการตอบโต้รวมทั้งการสื่อสารความเสี่ยง (Response including risk communications) ซึ่งนำไปสู่การชี้แจงถึงความคุ้มค่าของงบประมาณที่รัฐบาลไทยได้จัดสรรให้ได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ประเทศไทยควรคำนึงถึงความเสี่ยงเรื่องการสนับสนุนงบประมาณจาก development partner หากเกิดความล่าช้าในการดำเนินงานหลังมีการจัดตั้ง ACPHEED ที่จะทำให้เกิดผลกระทบด้านเสถียรภาพทางการเงิน หากไม่มีผลงานเชิงประจักษ์ที่จะแสดงให้เห็นความคุ้มค่าต่องบประมาณที่ได้ทำการสนับสนุน เหนือไปกว่าประเด็นด้านงบประมาณที่เกี่ยวข้องทางนโยบายจะต้องคำนึงถึงแล้วนั้น หากเกิดความล่าช้าของกลไกในการดำเนินงานอาจทำให้การดำเนินงานป้องกัน ควบคุม เฝ้าระวังและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ไม่ทันท่วงทีในระดับภูมิภาค จะเห็นได้จากการที่มีภัยคุกคามจากการข้ามแดนเกิดขึ้นเป็นระลอกตามหลังจากการระบาดของโควิด 19 ตัวอย่างเช่น การรับมือกับโรคฝีดาษวานร ที่เดิมที่เป็นเพียงโรคเฝ้าระวัง แต่ ณ ปัจจุบันทางองค์การอนามัยโลกได้มีการยกระดับการระบาดสูงขึ้น แม้ไม่รุนแรงเท่าโควิด 19 แต่หากขาดกลไกการเฝ้าระวังจากความร่วมมือในภูมิภาค จะทำให้เกิดการระบาดในวงกว้างได้นำไปสู่ความขัดแย้งในเรื่องของการกักตุนวัคซีน การกักตุนยาเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องอย่างที่เคยเกิดขึ้นในช่วงการระบาดของโควิด 19 ที่ผ่านมา

3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

1) ต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีหลังจากมีการลงนามเห็นชอบ EA จากประเทศสมาชิก ควรต้องมีการประชุมคณะทำงานจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการศูนย์อาเซียนด้านการรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ วางแผนและกำหนดขั้นตอนในการเตรียมการ จัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข

2) สร้างความมั่นใจให้กับประเทศสมาชิกในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับจากผู้ให้ทุนว่าทุกประเทศจะสามารถใช้งบประมาณร่วมกันได้ มิใช่เฉพาะประเทศที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ต่าง ๆ เท่านั้น

3) จัดสรรงบประมาณแก่ทุกประเทศที่ยังไม่ได้ก่อตั้งศูนย์ EOC (Emergency operation center) เพราะหากขาด EOC ในประเทศใด จะทำให้การรายงานข้อมูลโรคไม่สมบูรณ์ นำไปสู่ความล่าช้าในการควบคุมภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข

4) ประชาสัมพันธ์และสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน ทำให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงประโยชน์ในการจัดตั้ง ACPHEED ยินดีให้ความร่วมมือกับภาครัฐ กรณีมีเหตุฉุกเฉินประชาชนจะให้ความร่วมมือ ลดการต่อต้านได้

บรรณานุกรม

- ASEAN Secretariat. Summary and ways forward. Follow-up special video conference of ASEAN SOMHD on ACPHEED Host Country Selection; 2021 Sep 23; Jakarta, Indonesia. Jakarta: ASEAN Secretariat, 2021.
- ASEAN Secretariat. Chairman's statement of the 23rd ASEAN-Japan Summit. [Online]. 2020. Available from: <https://asean.org/wp-content/uploads/48-Final-Chairmans-Statement-of-the-23rd-ASEAN-Japan-Summit.pdf> [12 July 2024].
- ASEAN Center for Active Aging and Innovation (ACAI). Agreement on the establishment. [Online]. 2020. Available from: <https://treaty.kemlu.go.id/apisearch/pdf?filename=ASEAN-2020-0454.pdf> [15 August 2024].
- ASEAN. Asean Strategic Framework for Public Health Emergencies. [Online]. 2020. Available from: https://asean.org/wp-content/uploads/2020/11/4-ASEAN-Strategic-Framework-on-PHE_Final.pdf. [20 Aug 2010].
- ASEAN Secretariat. Information paper on the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases (ACPHEED). Final Special Video Conference of ASEAN SOMHD on the Host Country Selection for ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases; 2021 Oct 18; Jakarta, Indonesia. Jakarta: ASEAN Secretariat, 2021.
- European Centre for Disease Prevention and Control. About ECDC. [Online]. 2005. Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/en/about-ecdc> [12 July 2024].
- McKinsey & Company. "Feasibility study on the establishment of "ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases": feasibility study report." ASEAN Magazine 2020 2020 (3): 31.
- World Health organization (WHO). International health regulations (2005) 3rd ed. [Online]. 2016. Available from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/246107/9789241580496-eng.pdf?sequence=1> [12 July 2024].

คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.senate.go.th/view/181> [12 July 2024].

มยุรี วิโนทัย, รัชกร แก้วเปรมกุศล, วลัยพร พัชรนฤมล, สุรีย์วัลย์ ไทยประยูร และ วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร.

“ศูนย์อาเซียนด้านสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคอุบัติใหม่: ข้อเสนอของประเทศไทย.”

วารสารวิชาการสาธารณสุข 31, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2565).

ภาคผนวก

**Draft Agreement on the Establishment of the
ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases**

Preamble [TH, ID agreed 20231117~11.51]

The Association of Southeast Asian Nations, namely Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Republic of the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist of Republic of Viet Nam (hereinafter referred to as "ASEAN");

REAFFIRMING the commitment of ASEAN as set forth in the Bangkok Declaration of 8 August 1967, in particular, to promote regional co-operation in Southeast Asia in the spirit of equality and partnership and thereby contribute towards peace, progress and prosperity in the region;

FURTHER REAFFIRMING the commitment of the ASEAN Charter which entered in to force on 15 December 2008 and the provisions of the Cha-am-Hua Hin Declaration on the Roadmap for the ASEAN (2009-2015) to pursue Community comprehensive integration of ASEAN towards the realisation of an open, dynamic and resilient ASEAN Community by 2015 as envisioned in the Declaration of ASEAN Concord II through the ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint;

RECOGNISING the devastating and multi-dimensional impacts of the COVID-19 pandemic, as well as other communicable diseases, emerging and re-emerging infectious diseases, and zoonotic diseases;

RECALLING the Chairman's Statement of the 37th ASEAN Summit and Related Meetings on 12-15 November 2020 that officially announced the establishment of the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases (hereinafter referred to as "ACPHEED") which would serve as a centre of excellence and regional resource hub to strengthen ASEAN's regional capabilities for preparedness, prevention, detection and response to public health emergencies including emerging and re-emerging diseases, the Scope of Work of the ACPHEED adopted by ASEAN Health Ministers on 10 November 2020, and the Joint Statement of the 15th ASEAN Health Ministers Meeting on 15 May 2022 which agreed to strengthen regional and national capacities and capabilities for prevention and preparedness, detection and risk assessment, and response through the acceleration of the establishment and operationalisation of the ACPHEED;

WELCOMING the cooperation of Dialogue and Development Partners for the full operationalisation of ACPHEED and its sustainability, which will further support the capabilities and efforts of ASEAN in countering public health emergencies including emerging and re-emerging diseases in the region; and,

AFFIRMING that there is ONE ACPHEED for ASEAN;

HEREBY agreed as follows:

Article 1

Establishment of the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases [ID, TH Agreed 20231116-10.50]

- a. There shall be established an ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases hereinafter referred to as the “ACPHEED”, as an agile and efficient organisation with institutional capacities necessary to discharge its functions and fulfil its purposes. [ID, TH Agreed 20231116-10.47]
- b. The ACPHEED shall have ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment and ACPHEED for Response and Risk Communication, hosted respectively by Viet Nam, Indonesia, and Thailand. In addition, the ACPHEED shall have a Secretariat located in Thailand. [ID, TH Agreed 20231116-10.49]
- c. Other regional health-related mechanisms, networks or centres that support the scope of work of ACPHEED may be established in other ASEAN Member States in the future, if deemed necessary. [ID, TH Agreed 20231116-10.49]
- d. The ACPHEED Secretariat shall serve the purpose of coordination and facilitating collaboration among the ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment and ACPHEED for Response and Risk Communication, and with external partners. [ID, TH Agreed 20231116-10.50]

Article 2

Purpose and Mission of the ACPHEED [ID, TH Agreed 20231116-11.14]

- a. The purpose of ACPHEED is to serve as a centre of excellence and regional resource hub to strengthen ASEAN’s regional capabilities for preparedness, prevention, detection and response to public health emergencies including emerging and re-emerging diseases. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- b. The mission of the ACPHEED is to further strengthen ASEAN’s regional capabilities to detect, prepare, prevent, and respond to public health emergencies, which include emerging and re-emerging diseases. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- c. The strategic focus pillars of ACPHEED are:
- Prevention and Preparedness
 - Detection and Risk Assessment including Laboratory Network and Surveillance/Field Epidemiology
 - Response and Risk Communication [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- d. The overarching themes of the ACPHEED are:
- Information Sharing and Analytics
 - Capability Building
 - Innovation Coordination/Support, including Research and Development [ID, TH Agreed 20231116-11.14]

Article 3

Structure of the ACPHEED [ID, TH Agreed 20231116-11.14]

The structure of **ACPHEED**, based on Article 1, shall be composed of:

- a Governing Board
- ACPHEED for Prevention and Preparedness
- ACPHEED for Detection and Risk Assessment
- ACPHEED for Response and Risk Communication
- ACPHEED Secretariat

Article 4

Composition of the Governing Board [ID, TH Agreed 20231116-11.14]

- a. The Governing Board (hereinafter referred to as “Board”) shall be the governing body of the ACPHEED. [ID, TH Agreed 20231116-11.34]
- b. The Board shall comprise of representatives from ASEAN Member States (hereinafter referred to as “AMS”), each nominated by the respective AMS, and a representative of the ASEAN Secretariat as an ex-officio member. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- c. The Governing Board member can be represented by a designated alternate if the member is unable to attend the Board meeting. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- d. The Board shall select its Chair and Vice Chair, at the ASEAN Senior Officials Meeting on Health Development (SOMHD) [TH] level, based on alphabetical rotation aligned with the rotation of the Chair of the ASEAN Health Sector. The term of the Chair and the Vice Chair shall be for a two-year period. [ID, TH Agreed 20231117-10.04]
- e. The term of the Board members from AMS shall be for a period of two years, renewable as recommended by the concerned AMS. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- f. The Director of ACPHEED Secretariat shall act as the Secretary of the Governing Board and be responsible for the administrative functions to the Board; [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- g. The decisions of the Board shall be reached by consensus. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]
- h. Any vacancies in the Board member due to resignation, incapacity, removal or any other reasons shall be replaced by a representative nominated by the respective AMS and shall serve the remaining term of the replaced Board member. [ID, TH Agreed 20231116-11.14]

Article 5**Functions of the Governing Board** [ID, TH Agreed 20231116-11.52]

The functions of the Governing Board shall be to:

- a. meet once a year, or as required. [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- b. undertake the overall supervision of operations, provide policy and strategic directions to the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- c. approve the organisational structure and staff requirements of the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- d. establish and approve the terms of reference for the position of the Director for ACPHEED Secretariat, ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment, and ACPHEED for Response and Risk Communication respectively in accordance with the terms of reference for such position as established; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- e. recruit openly and appoint the Directors from the ASEAN Member States based on merit, competency, and through an objective criteria and transparent process; and conduct an annual performance assessment of the Directors in accordance with its agreed process and the termination contract of the Directors; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- f. appoint an Acting Director in case of vacancy; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- g. review and approve scope of work, rules and procedures, biennial work plans, budgets and corresponding reports, annual outcomes and achievements, annual financial audits; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- h. support and mobilise funding and other resources for the ACPHEED and oversee their utilisation as governed by rules and procedures of the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-11.45]
- i. review and monitor any voluntary contributions and/or assistance to ACPHEED, and committed contributions by the host countries; [ID, TH Agreed 20231116-11.52]
- j. submit scope of work, rules and procedure, biennial work plans and budgets; and annual reports of the ACPHEED to the ASEAN Health Ministers for policy guidance through the ASEAN SOMHD; [ID, TH Agreed 20231116-11.50]
- k. approve the disposal of property and assets of ACPHEED in case of dissolution, and on any matters concerned with dissolution; [ID, TH Agreed 20231116-11.50]

Article 6

Composition of the ACPHEED Secretariat [ID, TH Agreed 20231116-12.27]

- a. The ACPHEED Secretariat (hereinafter referred to “secretariat”) comprises of the Director and the Heads of Divisions and Staff of such Divisions, as shall be necessary to perform the functions of the secretariat. [ID, TH Agreed 20231116-12.27]
- b. The Director shall be the head of the secretariat and accountable to the Governing Board. [ID, TH Agreed 20231116-12.27]
- c. The Heads of Divisions and Staff shall be appointed by the Director of the ACPHEED Secretariat, in accordance with the terms of reference [ID, TH Agreed 20231116-12.27]
- d. For the initial of two years after the Establishment Agreement comes into force, the Director, Heads of Divisions, and Staff of the secretariat shall be from host country. After initial period it shall comprise local and international staff recruited from the nationals of ASEAN Member States [ID Agreed 20231117-10.15] [TH Agreed 20231117-10.33] based on merit, competency, and through a transparent process.

Article 7

Functions of the ACPHEED Secretariat [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

The **ACPHEED Secretariat** shall serve the purpose of coordinating and facilitating collaboration among the ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment and ACPHEED for Response and Risk Communication, including the over-arching themes of information sharing and analysis, capability building, innovation coordination/support including research and development, with the following functions: [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

- a. support ACPHEED in the development of the scope of work, rules and procedure, strategic plan, biennial work plan and budget of the ACPHEED for the approval of the Governing Board; [ID, TH Agreed 20231116-14.07]
- b. support ACPHEED in the development and updating of the monitoring and evaluation of the ACPHEED which consists of an internal monitoring system and a regular systematic assessment of the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-14.07]
- c. facilitate a regular systematic assessment of the ACPHEED with other Directors and report annual progress and achievements of the ACPHEED to the Governing Board; [ID, TH Agreed 20231116-14.07]
- d. responsible for administrative matters and act as the secretariat of the Governing Board; [ID, TH Agreed 20231116-14.07]
- e. coordination and facilitate collaboration with external partners, as appropriate; [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

- f. perform any other functions necessary to achieve the purpose of the secretariat. [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

Article 8

Composition of the ACPHEED for Prevention and Preparedness, Detection and Risk Assessment, and Response and Risk Communication [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

- a. There shall be a Director who is the head for each of the ACPHEED for Prevention and Preparedness as hosted by Viet Nam, ACPHEED for Detection and Risk Assessment as hosted by Indonesia, and ACPHEED for Response and Risk Communication as hosted by Thailand. [ID, TH Agreed 20231116-14.13]
- b. There shall be Heads of Divisions and Staff of such Divisions respectively for the ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment, and ACPHEED for Response and Risk Communication. [ID, TH Agreed 20231116-14.13]
- c. For the initial period of two years after the Establishment Agreement comes into force, the Directors, Heads of Divisions, and Staff shall be from host country. After initial period it shall comprise local and international staff recruited from the nationals of ASEAN Member States [ID Agreed 20231117-10.15] [TH Agreed 20231117-10.33] based on merit, competency, and through a transparent process.
- d. The respective Heads of Divisions and Staff of the ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment, and ACPHEED for Response and Risk Communication shall be appointed by the respective Directors in accordance with the terms of reference [ID, TH Agreed 20231116-14.13]

Article 9

Functions of the ACPHEED for Prevention and Preparedness, Detection and Risk Assessment, and Response and Risk Communication and the Respective Directors [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

The **functions** of the ACPHEED for **Prevention and Preparedness**, ACPHEED for **Detection and Risk Assessment**, and ACPHEED for **Response and Risk Communication** shall be to: [ID, TH Agreed 20231116-14.32]

- a. develop, update, finalise and operationalise the approved Scope of Work of the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-14.32]
- b. develop the specific strategies, objectives and detail of the biennial work plans and budgets, institutional capacity based on the scope of work for the approval of the Governing Board; [ID, TH Agreed 20231116-14.32]
- c. seek, mobilise and utilise funds and other resources transparently in the operationalisation of the approved Scope of Work of the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-14.30]

- d. effectively and efficiently execute the approved work plans of the ACPHEED; [ID, TH Agreed 20231116-14.32]
- e. develop necessary measures to strengthen the institutional capacity of the ACPHEED as needed to be submitted to the Governing Board for consideration; [ID, TH Agreed 20231116-14.32]
- f. analyse and synthesise annual performance and produce an annual report of the ACPHEED and submit to the ACPHEED Secretariat for compilation as the ACPHEED annual report for the consideration of the Governing Board; [ID, TH Agreed 20231116-14.57]
- g. conduct a monitoring system and a regular systematic assessment and submit the consolidated report for the consideration of the Governing Board; [ID, TH Agreed 20231116-14.57]
- h. collaborate with external partners and other international entities in order to implement the biennial work plans; and [ID, TH Agreed 20231116-14.32]
- i. coordinate with the ASEAN Secretariat, through the ACPHEED Secretariat, in further collaborating and cooperating with relevant ASEAN sectors. [ID, TH Agreed 20231116-14.32]

Article 10

Obligations of the Host Countries for the ACPHEED for Prevention and Preparedness, Detection and Risk Assessment, and Response and Risk Communication, and the ACPHEED Secretariat [ID, TH Agreed 20231116-14.07]

- a. The Host Countries shall provide adequate premises and location, operational facilities and such other facilities needed for the respective operations of the ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment, and ACPHEED for Response and Risk Communication, and the ACPHEED Secretariat, in accordance with the Host Country Agreement to be concluded between the ACPHEED and the Host Country, as under Article 1. [ID, TH Agreed 20231116-15.04]
- b. The Host Country shall grant to the ACPHEED for Prevention and Preparedness, ACPHEED for Detection and Risk Assessment, and ACPHEED for Response and Risk Communication, and the ACPHEED Secretariat and its respective Directors, Heads of Divisions and Staff, where appropriate, privileges and immunities as maybe necessary for the performance of their functions and responsibilities in accordance with the Host Country Agreement to be concluded between the ACPHEED and the respective Host Countries. [ID, TH Agreed 20231116-15.04]

Article 11
Partnership

- a. Based on the scope of work of ACPHEED and upon approval of the Governing Board, cooperation and collaboration with global and regional partners as well as national entities can be explored, in the spirit of collective action, based on equal partnership, mutual benefit, and ASEAN centrality and solidarity [ID, TH Agreed 20231116-15.13]
- b. ACPHEED and respective partners can review, revise and continue previous work or jointly work on new initiatives upon approval of the Governing Board. [ID, TH Agreed 20231116-15.25]

Article 12
Funding Arrangements [ID, TH Agreed 20231116-16.40]

- a. For the initial establishment and operations for five years of the ACPHEED for Prevention and Preparedness in Viet Nam, ACPHEED for Detection and Risk Assessment in Indonesia, the ACPHEED for Response and Risk Communication and ACPHEED Secretariat both in Thailand, the host countries will provide funding to ensure that operational and human resource costs, and implementation of the scope of work of ACPHEED and the biennial work plan are supported and sustained. [ID, TH Agreed 20231116-16.09]
- b. ASEAN Member States may, on a voluntary basis, contribute funding and other resources to the operations of the ACPHEED or provide cost-sharing contributions to certain programs or projects that implement the Scope of Work of ACPHEED and its approved biennial work plan, after the initial establishment and operations for five years. [ID, TH Agreed 20231116-16.09]
- c. The ACPHEED may, when necessary, mobilise additional funding from other sources which may include international organisations, regional financial institutions, and partners of ASEAN, governed by rules and procedures approved by the Governing Board. [ID, TH Agreed 20231116-16.09]
- d. Other additional sources of funding may include voluntary contributions or grants from non-ASEAN Member States, ASEAN Dialogue Partners, Development Partners and other international entities, as approved by the Board. [ID, TH Agreed 20231116-16.09]
- e. All funds shall be administered in accordance with the rules and procedures for the management of such funds established under this Agreement. [ID, TH Agreed 20231116-16.40]

Article 13**Legal Personality** [ID, TH Agreed 20231116-16.49]

- a. The ACPHEED, as an inter-governmental organisation, shall be conferred with legal personality, as may be required for the exercise of its functions, including, inter alia, the legal capacity to do the following:
 - i) to enter into contracts;
 - ii) to acquire and dispose of movable and immovable properties; and
 - iii) to institute legal proceedings and/or defend itself in legal proceedings. [ID, TH Agreed 20231116-16.49]
- b. In the exercise of these capacities, the ACPHEED shall be represented by the Directors who shall comply with the relevant financial rules and procedures approved by the Governing Board. [ID, TH Agreed 20231116-16.49]

Article 14**Amendments** [ID, TH Agreed 20231116-16.55]

- a. Amendments to this Agreement, as proposed in written by any ASEAN Member States through the ASEAN SOMHD shall be agreed in consensus by ASEAN Health Ministers. Such amendment shall enter into force in accordance with Article 17-Final Provisions on a date agreed by ASEAN Member States. [ID, TH Agreed 20231116-16.55]

Article 15**Review and Termination** [ID, TH Agreed 20231116-16.58]

- a. This Agreement shall be reviewed at least every five years by ASEAN Member States through the ASEAN SOMHD or at any time as deemed necessary. [ID, TH Agreed 20231116-16.58]
- b. This Agreement may be terminated by written consent of all the ASEAN Member States and shall be conducted in a manner so as not to prejudice their respective interests in this matter. Upon termination of this Agreement, the ACPHEED shall be dissolved. [ID, TH Agreed 20231116-16.58]
- c. Upon the dissolution of the ACPHEED, the disposal of the assets and liabilities of the ACPHEED shall be determined by ASEAN Member States, particularly the Host Countries, through the SOMHD. [ID, TH Agreed 20231116-16.58]

Article 16**Settlement of Disputes** [ID, TH Agreed 20231116-16.59]

- a. Any dispute concerning the interpretation or implementation of this Agreement shall be settled amicably through consultation or negotiation among ASEAN Member States through the SOMHD. [ID, TH Agreed 20231116-16.59]

- b. Consultation and negotiation to amicably resolve disputes can also be elevated to the Ministerial level if such a dispute could not be settled at SOMHD. [ID, TH Agreed 20231116-16.59]

Article 17

Final Provisions [ID, TH Agreed 20231116-17.15]

- a. This Agreement shall enter into force on the date of the deposit of the tenth notification made by ASEAN Member States to the ASEAN Secretariat of the fulfilment of internal legal procedures for the entry into force of this Agreement. [ID, TH Agreed 20231117-10.06]
- b. This Agreement shall continue to remain in force unless terminated pursuant to Article 15-Review and Termination. [ID, TH Agreed 20231116-17.15]
- c. This Agreement shall be deposited with the Secretary General of ASEAN who shall promptly furnish a certified copy thereof to each ASEAN Member State; [ID, TH Agreed 20231116-17.15]

In witness where of the undersigned, being duly authorised by their respective Governments have signed this Agreement;

Done at on this..... day of.....in the Year in a single copy in the English language.

For Brunei Darussalam

Health Minister

For the Kingdom of Cambodia

Health Minister

For the Republic of Indonesia

Health Minister

For the Lao People's Democratic Republic

Health Minister

For Malaysia

Health Minister

For the Republic of the Union of Myanmar

Health Minister

For the Republic of the Philippines

Health Minister

For the Republic of Singapore

Health Minister

For the Kingdom of Thailand

Health Minister

For the Socialist Republic of Viet Nam

Health Minister

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ดร.พญ. ชุติกร ธนธิติก

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
- แพทยศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- แพทย์เฉพาะทางสาขาอายุรศาสตร์ และปริญญาโทสาขาการวิจัยและการจัดการด้านสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Doctor of Philosophy (PhD), Public Health (Climate Change) Newcastle University, United Kingdom

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2549 รองผู้อำนวยการ รพ.เสาไห้เฉลิมพระเกียรติ สระบุรี
- พ.ศ. 2550 รักษาการผู้อำนวยการ รพ.เสาไห้เฉลิมพระเกียรติ สระบุรี
- พ.ศ. 2555 หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนามาตรการ สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค
- พ.ศ. 2562 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค
- พ.ศ. 2563 ผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์ป้องกันศึกษา กรมควบคุมโรค
- พ.ศ. 2566 ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมควบคุมโรค
- พ.ศ. 2567 ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี กรมควบคุมโรค

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข